

NIM Q'ATB'TZIJ RE B'AB'AL RE TINMIT PAXIL TZ'IIB' TAQANL WUUJ 12-2020

Tinmit Paxil juk'al kijab' q'ij 23 re iik' junio

B'AB'AL RE TINMIT PAXIL JCHOMORSAJK

B'ab'al re tinmit Paxil k'ameem rib'aq pach yaq ajt'o'n b'ab'al, xya' taq jb'iij tz'ib' taqon tzij re aj'ilil jcholaj tinmit rajlab' No. 5-2020 6-2020 7-2020 lak'u' xjuch' taq jwiich jinon xk'ex taq rij jwi'l wuuj taqon tzij 8-2020, 9-2020, 21-2020 pach 22-2020 re jun puq aj'popab'l re popol jaa Paxil, la' k'u xb'ijsaj saq amaaq' wi' li k'ax, nojel tinmit wi' taq chirij, nim tinmit Paxil, jwi'l jtz'onin jun puq re nim jaa kuun wi' taq laq nojel tinmit jwi'l x'alax man (COVID-19) la' k'u yaq nimaq taq jaa kuun xmey taq riliik laq nojel taq tinmit chik, jinon jun ilb' chaak xpich'u'j taq rij re met tiyuq jinon nen jkunaj kristyan jinon nen tib'ansaj re jchupik man yajeel Coronavirus (COVID-19) li timmit Paxil jwi'l Nim jaa kunb' qawinaq.

JCHOMORSAJK

Jwi'l, lajori tijiin tiniman jinon titilmaj man yajeel lak'u tib'ijsaj re (COVID-19) tijiin tiniman laj qatinmit Paxil, jwi'l li wi' jun taqon wuuj re jaa kuun (Codigo de Salud) rajwax yaq jq'aab' nim jaa kuun, pach ni'j chik jinon jwinaq ri' taq k'ut tit'o'n taq chirij nojel taqon wuuj ya'lch ch'aaqap tinmit jinon laj qatinmit Paxil re tijchajaj rib'aq re kita' tik'iyman man yajeel chi qaxo'l.

JCHOMORSAJK

Chopka' b'ijil xilj maq chomorsank ajsik seb'laj rajwaxk tib'ansaj ri k'u raj saq amaaq' li re jun quslaj waxeem re tijkol jinon tijchajaj juntiir qawinaq Jwi'l k'u li rajwaxk tiye'saj ni'j q'ij chik jwi'l man yajeel tijiin laj qatinmit, rik'u tik'iis laj jueves q'ij 2 re iik' julio re junab' 2020

JWI' LI

Nojel chaak tib'ansaj chopka' tijb'ij li maq ajlab'tzij 1°. 2°. 93, 94, 95, 138, 139 pach 183. Lajsuk'ulal f). Taqonwuuj re qatinmit Paxil 30 Ajlab'l re Tz'iib' Taqanl Wuuj 114 – 97 Popol jaa re Qatinmit rik'il moloj ajb'anal re 1, 2, 14 jinon 15 re 7 Ajlab'l re Tz'iib' Taqanl Wuuj petzal laj b'ij Nim Komoon re Tinmit Paxil re Taqon Saqil tinmit

Puq Popab'l re Ajk'amalb'e Tinmit

Titaqonk

Nab'ee ajlab'tzij 1. K'iyersan q'ij. Tiya'saj jun iik' chik, ruk' re kla' tik'is nen k'u b'ijil jwi'laq chirij man K'ax yajeel xtaq laj qatinmit Paxil, tz'ib'alika' laq ajlab' z'iib' Taqanl Wuuj No. 5-2020, ya'l chuch joob' q'ij re iik' marzo re 2020, xsuk'ulsajika' chuch Ajlab'l tz'iib' taqanl wuuj No.8-2020 re Popol jaa re tinamitaal Paxil, k'exel jwi'l tz'iib' taqanl wuuj No. 6 -2020 re q'ij 21 re iik'

marzo re junab' 2020 jinon xye'saj chik ni'j q'iij chik jwi'l tz'iib' taqanl wuuj No.7-2020 juntiir li pichuli' jwi'l tz'iib' taqanl wuuj No.9- 2020 re popol jaa Paxil jinon xye' taq chik jun iik' jwi'l taqanl wuuj No.8-2020 xb'ansaj re q'iij 20 re iik' abril, lak'u xjuch'saj jwi'l wuuj taqanl 21-2020 re lak'u xya'saj chik kiib' oxiiib' q'iij chuch taqon wuuj No. 9-2020 re q'iij 24 re iik' mayo re junab' 2020, xjuch'saj jwi'l taqon wuuj 22-2020 re Popol jaa Tinamital.

Jkaab' ajlab'ltzii 2. Kolb'l riij chaak. K'iyersa q'iij, xye'saj jwi'l man k'eex tijiin tiq'ax li tinmit Paxil. chopka' xijsajk man yajeel COVID-19 ajwich na tijiin tijtz'aj qawinaq, ri k'u jun kristyan wi' rechb'en chub' jk'aslemaal lak'u saq amaaq' wi' lajq'aab' re jkolik qawinaq, seb'laj rajwaxk tikojsaj pajalchajink (medidas) re kita' titaw man yajeel lajk'aslemaal qawinaq re tinamitaal Paxil rik'il li tichupsaj jwiich man yajeel jinon k'eex tijye' re tinmit lxiim uleew- Paxil

Jroox ajlab'ltzii 3. Jkumb'al. Jwi'l rajwaxk wi chuch juntiir tinmit jinon jkolik qawinaq chuch nojel taq yajeel, jwi'l k'ex tijiin re qawinaq, lak'u tiye'saj jb'iij li saqiil nen jkumb'l yajeel. Jwi'l cholol jchaak xb'an Nim mooloj re Ab'ya yala chub' kuniin (OPS EML-ICU-COVID-19) ri ri:

1. Jkunaj ixkolb'
2. Teew kumb'l re tijyesaj jteew nen yaaj, jinon tikojsaj tz'apil teew
3. Kumb'l re tijnik'ersaj jq'aq'iil ib'och'iil
4. Kumb'l re jb'aq' qatyoo'jl
5. Kamsb' tz'iil pach izotromicina, ivermectina, remdesivir, oseltamivir, pach ni'j chik re tijkamsaj taq SARS.Cov-2.

Jwiich re resajk li saqiil nojel jkumb'l yajeel, kita tijna'w kristyan jinon nen tichakun taq laq jq'aab' taq chaak jaa ne tijmuq taq jinon tijmulaj taq pach tijpaqb'a taq rijil jinon tijresaj taq chimuquqiiil re nojel kumb'l li, chopka' ni'j b'anonk chik re tijq'ataq jwiich kumb'l re tijkoj taq.

Jkaaj ajlab'tzii 4. Sik'ink. sik'in re Popol jaa re saq a maaq', lak'u laj roox q'iij tijch'ob' taq na jinon tijpich'uj taq riij wene tiqejj' chuchaq jinon wene tijk'ex taq wene tijq'el taq jwiich man tz'iib' taqanl wuuj re B'ab'al Paxil, sik'in tib'an rechaq re titaw taq li jq'aab' Mooloj saq amaaq' re tijch'ob' taq nen chaak xb'ansaj chirij man k'eex yajeel, jwi'l li xi'lsaj re tiya'saj chik kiib' oxiiib' q'iij jwi'l tijiin tipax jwiich man nimlaj yajeel li tinmit, chopka' tijb'iij li ajlab'tzii Artículo 32 re Taqon wakoteem laq tinmit.

Jkaaj ajlab'tzii 5. Yawb' takiil laq tziijb'al Tinmit Paxil. Titasaj re ilb'cholaj Mayb' taq yoolj Paxil tijq'asaj taq laj'oor li Mayb' 'tziijb'al garifuna jinon re yaq Xinka. Re nojel taqon tziij wi' li tz'iib' taqanl wuuj (Decreto Gubernativo) re B'ab'al Paxil. Re tiya'saj jtakiil juntiir b'aq tinmit re rulewaal Paxil kita' tichasaj lak'u titaaw.

Jjoo' ajlab'tzii 6. Ya'ik jtakiil.

Tib'ijsaj rechaq juntiir nen tiq'asin taq takiil tziij jinon mooloj k'utb'takiil nen keq chuch tiya'sajwi jtakiil, kita' titoq'lob'ej rijil rechaq, chop tijb'iij li taqonl tz'iib' taqon wuuj re B'ab' al re wuuj li, jinon taqal lamas tiya'saj najil jwiich re tik'exsaj jinon tichupsaj jwiich nojel qleen ri, chopka' jtaqon B'ab'al re Paxil, laj'oor tiq'asaj li kaxlan tziij jinon laq tziijb'al ajmayb' Karipun pach yaq xink ri re' titaw na laj atinmit taq re tiye'saj jtakiil, jinon wene kita' tijye' taq jtakiil wi ri q'atbtzii chirij chopka' tijb'iij taqantzii.

Jinon tijb'iij taqontziiij wi' li nim taqanl wuuj, nojel jya'ik jtakiil tziiij chopka' tijb'iij man taqanltziiij kita' titojsaj, wene kita' tijb'an taq wi' q'atb'tziiij li chirij, wene tijtoq'lob'ej taq rijiil

Jwaaq ajlab'tziiij 7. Najiil jwiich. Man tz'iib' taqon re B'ab'al Paxil ti'ook jchoq'aab' laj'oor ri re' ti'ye'saj jtakiil li man na'lesb'en tziiij wuuj re jnik'ajl

TACH JINON B'ANSAJ K'UT

COMUNIQUESE

ALEJANDRO EDUARDO GIAMMATTEI FALLA

CÉSAR GUILLERMO CASTILLO REYES
VICEPRESIDENTE DE LA REPÚBLICA

Oliverio García Rodas
MINISTRO DE COMERCIO

Roberto Vela
MINISTRO DE RELACIONES
EXTERIORES

Juan Carlos Alendin Soto
MINISTRO DE LA DEFENSA
NACIONAL

Marta Amelia Pérez-Luaces
MINISTRA DE SALUD PÚBLICA Y
ASISTENCIA SOCIAL

José Eduardo López Ojeda
SECRETARÍA DE COOPERACIÓN
INTERNACIONAL, CULTURA Y DEPORTE

Alvaro González Ricci
SECRETARÍA GENERAL
DE PLANIFICACIÓN

Francisco Varela de la Cruz de Estrella
SECRETARÍA DE TURISMO

Luisa Elena Juárez Martínez Coyote
SECRETARÍA DE CULTURA

Alberto Pimentel Mata
MINISTRO DE ENERGÍA
Y MINAS

Rafael Alberto Leóns Madrid
MINISTRO DE TRABAJO Y
PREVISIÓN SOCIAL

José Ángel López Campesano
MINISTRO DE AGRICULTURA,
GANADERÍA Y ALIMENTACIÓN

Mario Roberto Rojas Espino
MINISTRO DE AMBIENTE Y
RECURSOS NATURALES

Rafael Romero Segura
MINISTRO DE DESARROLLO
SOCIAL

Roberto Antonio Malón Flores
MINISTRO DE ECONOMÍA

Luisa Elena Juárez Martínez Coyote
SECRETARÍA GENERAL
DE PLANIFICACIÓN

SECRETARÍA GENERAL
DE PLANIFICACIÓN

